

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LXIV. Non veneficos tantùm, sed & blasphemos, & sibi, vel alijs
dirißima quæq[ue] imprecantes, bellorum caussam esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

corde suo, cum Dauide statuatur & dicatur: *Dixi, Confitebor aduersum me iniquitatem meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.* Hoc enim audiet, si illud corde verè contrito dicat, ex quo utiq; confessio sincera, & fidelis consequetur. Verus enim dolor de peccato facile in verba erumpit, neq; vllam veretur confusionem, quod non solum docuit Magdalena, in conuiuio lachrymans, sed etiam à me commemorata saga, etiam adhuc magis erubescenda coram ipso aperiens magistratu. *Impius es?* ait S. Chrysostomus, *magos tibi propone: hos quippe infideles, Christus per stellam ad se vocauit, sicut & magam à nobis commemoratam. Raptor es? publicanum cogita. Impurus es? animo tuo meretrix se se obijciat. Sicarius es? Iatro ille ante oculos tuos versetur. Flagitiosus es? in mentem tibi veniat Paulus, qui prius blasphemus erat, postea Apostolus; prius persecutor, postea Euangelista, prius lupus, postea pastor. Peccasti & respice. milites peccasti? milites respice.*

Psal. 31. 5.

S Chrysostr. hom. in Psal. 50.

CAPVT LXIV.

Non veneficos tantum, sed etiam blasphemos, & sibi vel alijs dirissima queque imprecantes, bellorum causam esse.

I.
D hunc modum, qui in hoc barathrum lapsi sunt, si vel sponte pœnitentiam agant, vel à magistratu puniantur, placabitur ira Numinis, vt gladium in vaginam recondat. Quod si nec ipsi volunt ex hac abominatione sua emergere; nec alij execrabilia hæc flagitia, tamquam incendium quoddam ex inferis erumpens, conantur impedire, quorum tamen officium est id facere; quid mirum est, si furor Domini erga nos exarsuet, si falcem stringat, si vasa mortis præparet, si arcum tendat, & sagittas ardentes in nos iaculetur? immo si prouincias, & regna tota vel transferat, vel perdat? Et quidem in homines priuatos sententia iam olim hæc lata est: *Vir sine muliere, in quibus pythoneus, vel diuinationis fuerit spiritus, morte moriantur.* Nec modò ipsos magos, sed etiam illos, qui eos consulunt, Deus iussit occidi: *Anima qua declinauerit ad magos, & ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam contra eam, & interficiam illam de medio populi sui.* Totas autem gentes, ob hæc talia facinora, fuisse deletas

Leuit. 20. 27.

Leuit. 30. 6.

letas

Deuter. 18. 9. letas, idem testatus est, qui prædixit delendas. *Quando ingressus fueris Terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, caue ne imitari velis abominationes illarum gentium, nec inueniatur in te, qui iuret filium suum, aut filiam, duceus per ignem; aut qui ariolos sciscitetur, & obseruet somnia atque auguria, nec sit maleficus, nec incantator, nec qui pythones consulat, nec diuinos, aut quærat à mortuis veritatem: omnia enim hac abominatur Dominus; & propter istiusmodi scelera delebit eos, in introitu tuo.* Postea etiam Israëlitas, mores Ægyptiorum & Palæstinorum imitatos, abiecit Dominus: *Proiecisti enim populum tuum, domum Iacob: quia repleti sunt, ut olim, & augures habuerunt, ut Philisthym, & pueris alienis adhaerunt.* Ob hæc ipsa crimina dicitur: *Et tradiderunt se, ut facerent malum coram Domino, ut irritarent eum.* Eandem ob causam Manasses ductus est in captiuitatem; multiq̄e alij funditus perierunt. Maxima peccata, maximis pœnis sunt digna.

Isa. 2. 6.

4. Reg. 17. 16.
4. Reg. 21. 5.

II.

Quid igitur putemus nobis futurum? An non & inter Christianos, immò inter eos, qui se Catholicos profitentur, inualefcit hoc scelus, augetur numerus, crescit in dies maleficorum multitudo? Nihil enim dicam, de fidei nostræ aduersis partibus, quæ ut in libidinem, impudiciã, libertatem & omnia pænè vitia ex dogmatum suorum principijs sunt proiectiores; ita facilius etiam in has se diaboli compedes induunt. Multitudo autem vel ex ipsarum sagarum & magarum verbis, vel haud obscuris experientijs potest conijci. Neque enim solus Christus prædixit, sub finem mundi, cognitionem Dei, religionemq̄e veram ita defecturam, ut vix possit sincerus Numinis cultus reperiri. *Veruntamen, ait, Filius hominis veniens, putat, inueniet fidem in terra?* Sed ipsi etiam venefici jam sæpius vltro facti sunt, apud diuersos magistratus, eam esse hominum istorum multitudinem, ut sæpe in conuentibus solennioribus toti campi repleantur. Addunt, breui fore tantum numerum, ut publicè, omnibus inspectantibus, etiam interdum, in pratis, hortis, & plateis ciuitatum choreas sint instituturi. Certè, in illis tribunalibus, quæ huic hominum generi non parcunt, denuntiatorum ingens est annotata copia, syllabi grandes, immanes diptereæ; è quibus etsi possint subinde esse innocentes, plurimos tamen reos deprehendi, experientia, & mani-

festis

festa demonstrant documenta. Nec paruum esse numerum effe-
 ctus ipsi, & quotidiana clamant exempla. Nec longè ea vel è li-
 bris, vel è regionibus peregrinis petam. Fui in loco, vbi juvenis
 studiosus, cum animi gratia, nescio quò vellet equitare, ocreas
 situ marcidas in culinam extulit: ibi laridum quærens, quo eas in-
 ungeret emolliretque, incidit prope focum in angulo quodam,
 in ollulam pinguedine ignota plenam, quam ad ocreas perungen-
 das aptissimam arbitratus, corio alterius ocreæ strenuè infricuit.
 Quam vbi adipe jam saturatam putavit, non procul à prunis in
 foco deposuit, vt concalefacta vnguen magis imbiberet. Interim
 dum ocrearum alteram arripit itidem omento imbuendam, prior
 illa, quasi calorem sentiens, & ab igne animata, cœpit à se moue-
 ri, erigere ceruicem, & repentè de foco per caminum euolare;
 quam nulla vociferatione juvenis potuit retinere, aut ad se reuo-
 care. Nempe ea ipsa ollula erat, ad sagæ furcam vngendam de-
 putata. Quoties audiui adolescentes queri, se noctu à prementia-
 bus sagis infestari? Et fuit vir grauis, qui mihi dixit, se nocturno
 tempore à felibus infestari, quas cum stricto ense peteret, è clauso
 cubili euauerunt. Alius retulit, felem, obseratis ianuis ac fene-
 stris, ad se noctu intrasse, insiliisse in lectum suum, ac paulatim ita
 pellem suam extendisse, vt in feminam mutaretur; quam cum
 apprehensam, sed jam altera metamorphosi rursus in felem con-
 tractam, auribus mutilare vellet, rogante vxore, incruentam
 quidem dimisit; sed cum per fenestras eiecisset, in plateis tertia-
 iam metamorphosi, rursus è fele fœmina, cœpit affatim cachin-
 nare. Quid dicam de caupone, qui seriùs in cellam descendens
 vinum hospitibus allaturus, reperit sagas circa dolia sedentes in
 corona, & vinum sine solutione pretij potitantes, quæ superue-
 niente eo, repentè disparuerunt? Vna tamen dominarum armil-
 lam auream post se reliquit, ne gratis mero se se ingurgitasse vi-
 deretur. Armillam postea caupo passim ostendit, quam nemo ta-
 men videri volebat, se amisisse. Alia per caminum euecta cingu-
 lum in summo reliquit, quod vna parte intra, alia extra caminum,
 toto die, pendere videbatur. Alia, in quadam domo, per aliquot
 horas, jam hoc, jam illo loco choreas instituerunt, varijs modis
 fugata, sed in fuga vna puluinulum mollissima pluma fartum, &

A a a a

serico

serico rubro pertextum reliquit, manè ab incolis in ipsis scalis re-
 pertum, atque alijs monstratum, postea quamuis diligenter in-
 clusum, tamen amiserunt, sine dubio ab eo asportatum, qui sa-
 gam ipsam intulit extulitque. Quid quòd, clara die, qui fœnum
 in pratis colligebant, viderunt fœnum in aceruum cumulatam è
 terra tolli, atque per aërem, trans montem vicinum subuolare,
 hominibus, qui inuisi ei insidebant, alta voce jubilantibus, & ex-
 ultantibus, quasi curru triumphali veherentur? Non esset finis,
 si omnia vellem, quæ ab auritis vel oculatis testibus habeo, vel-
 lem percensere. Sed me maximè mouet seductissima iuuentus.
 Adolescentes noui, qui ad nocturnas choreas puellam vnam alter-
 amuè è vicinia aduocârunt, cum quibus & aliæ venerunt, nota-
 rum speciem mentitæ, quæ vbi miseros iuuenes ad pessima quæ;
 seductos deceperunt, ijs spectantibus euolarunt per fenestram.
 O qualia & quanta in hoc genere à fide dignissimis audiui de ijs,
 qui serò suam calamitatem deplorauerunt! Neque in iuuenibus
 dumtaxat ista contingunt. Noui pueros, qui mirissima narraue-
 runt, quæ sibi corruptis dicebant accidisse, & ne somnia putaren-
 tur, signa dabant manifesta, se diabolo esse mancipatos. Interfui,
 cum eis in corpus aciculæ profundius imprimerentur ibi, vbi Sty-
 gium gerebant characterem, nec quidquam tamen doloris sentie-
 bant. Ante omnia tamen me miseret ætatis tenellæ, quæ non-
 dum peccati enormitatem agnoscens, palàm fatebatur, se cum
 matre nocturnis horis, facto humi circulo, vectari per aërem, ad
 loca lata & jucunda; ibi epulari, ibi paruas pupas esse viuas qui-
 buscum ludant; ibi disci egregias artes; & vt narrationi fidem ad-
 derent, extemplò serobes effodiebant, è quibus musculi profili-
 rent; quin & puluere pugillo comprehenso, atque in calum ia-
 ctato, poterant, quemcumque volebant, pulicibus & pediculis
 implere; pessima imitatione Aaronis, qui *extendit manum, vir-
 gam tenens: percussitq; puluerem terra, & facti sunt cinipis*: quod
 igitur tunc malefici incantationibus suis facere non potuerunt,
 nunc pænè infantes efficiunt. Vt taceam tot claudos, contractos,
 lenta tæbe consumptos, immatura morte peremptos; nec pestes
 arte procuratas; nec imbres, nec grandines, nec tempestates, aut
 fulmina, aut incendia memorabo, quæ iam hoc, iam illo loco, vr-
 be, re-

Exod 8. 17.

be, regione audiuntur, præter omnem naturæ ordinem, alieno tempore, excitata. Atque hæc sola damna, cum dissimulantur, & sæpe etiam excusantur ab hominibus, ad diuinum Tribunal prouocant, & postulant vindictam, hostelque ad arma, ad arma inuitant.

Huic hominum generi annexæ sunt blasphemix, & summæ ignominix mysterijs religionis illatæ. Quàm enim indignis modis tractant diuina Sacramenta? quàm sacrilegè confitentur? quàm irreuerenter & iniuriosè sacram hostiam non iam modò resumunt, sed etiam ex ore eximunt, vendunt, illudunt? Quibus verbis cælum, Diuos, Deum proscindunt? Quodque indignationem auget, etiam alij, qui diabolo se non manciparunt, tamen loquuntur, iurant, imprecantur more diabolorum. Etsi ergo blasphemix non sint veneficio ac magia detestabiliore, sunt tamen peccata valde enormia, eoque Deum vehementiùs ad irascendum prouocantia, quò sunt vnitiora: ob quæ etiam grauiora, quam patimur, sunt metuenda. Hæc ita non solùm apud facem vulgi, & milites, sed etiam multos alios eminentiores vnitata sunt, vel pro ornatu sermonis habeantur, vel magnanimitatis esse signa existimentur. Quoties enim Creatori nostro vel tribuitur, quod non est, vel negatur, quod est, atque adeò blasphemia committitur? De blasphemio eiusmodi dixit ad Moysen Dominus: *Educ blasphemum extra castra, & ponant omnes, qui audierunt, manus suas super caput eius, & lapidet eum populus vniuersus. Et ad filios Israël loquèris: Homo, qui maledixerit Deo suo, portabit peccatum suum: & qui blasphemauerit nomen Domini, morte moriatur: lapidibus opprimet eum omnis multitudo, siue ille ciuis, siue peregrinus fuerit. Qui blasphemauerit nomen Domini, morte moriatur.* Nec tantùm blasphemij mortis pœna decreta est, sed hoc crimen publica vindicta & gentium excidio punitum. O superi boni! ô misericors Deus, si omnes occidendi sunt, qui nomen tuum blasphemant, quora pars hominum viua remanebit? Et tu dixisti: *Va genti peccatrici, populo grani iniquitate, semini nequam, filijs sceleratis: dereliquerunt Dominum, blasphemauerunt sanctum Israël, abalienati sunt retrorsum.* Potentiùs tamen regem Sennacherib blasphemia perdidit: *Noli timere à facie sermonum, quos audisti (ait Dominus) quibus*

III.

Leuit. 24. 13.

Isa. 1. 4.

4. Reg. 19. 16.

AAAA 2

blaspha-

blasphemauerunt pueri regis Assyriorum me. Ecce ego immittam ei spiritum, & audiet nuntium, & reuertetur in terram suam, & deiciam eum gladio in terra sua. Itaq; propter blasphemiam centum octoginta quinque millia hominum occisa sunt. Denique cum reuersus esset rex Sennacherib fugiens à Iudæa plagam quam circa eum fecerat Deus, propter blasphemiam suam, & iratus multos occideret ex filiis Israel, Tobias sepeliebat corpora ipsorum. Quod etiam in historia

Tob. 1. 21.

III

1. Mach. 7. 40.

Machabæorum indicatur. Et Iudas applicuit in Adarfa cum tribus millibus viris, & oravit Iudas, & dixit: Qui misi erant à rege Sennacherib, Domine, quia blasphemauerunt te, exijt Angelus, & percussit ex eis centum octoginta quinque millia: sic contere exercitum istum in conspectu nostro hodie: & sciant ceteri, quia malè locutus est super sancta tua, & iudica illum secundum malitiam illius. Quid impetrauit hæc oratio? Et contrita sunt castra Nicanoris, & cecidit ipse primus in prælio. Blasphemia porrò non committitur tantum in Deum, sed etiam in Sanctos eius, ob quam homines puniuntur. Ita Core

Num. 16. 29.

& socij seditionis authores contra Moysen, absorpti sunt à terra, quia blasphemasse dicuntur Dominum in seruo suo. Ita Nabal subito obstupuit, & mortuus est. Ita ait S. Paulus, de Apostolis & se loquens: blasphemamur, & obsecramus. At de Sanctis Dei, quàm multi vel per iocum, vel per contemptum ea dicunt, narrant, affirmant, quæ non sunt, eaque quæ laude dignissima gesserunt, negant! Non vindicet Deus Sanctos suos, non plectat amicorum suorum violatores? Quid de sanctissima Dei Matre non effutiant? Sed præstat, hæc ne nominare.

1. Cor. 4. 13.

IV.

Cur autem iustissimus cæli terræq; iudex mala mortalibus non immittat, quæ sibi metipsis optant & imprecantur mutuo?

Matth. 15. 28.

Si precanti dicit: Fiat tibi sicut vis, quid potest conuenire? Quàm crebræ sunt inter homines, quàm diræ execrationes? An non sibi inuicem grandines, fulmina, mille mala optant? An non alios, immo & seipso diabolo deuouent? An non sacrosanctis Sacramentis, passione, cruce, sanguine, morte Redemptoris, in perniciem suam sibi fieri, jurant, & peierant? Olim ea de causa perijt Imperium, de cuius excidij causis ita scribit Saluianus: Non sufficiunt multis consuetudinarij reatus: non sufficiunt lites, non rapina,

Saluian lib. 4. de prou.

non sufficiunt violentia: non sufficiunt comestiones;

non sufficiunt falsitates, non sufficiunt periuria; non sufficiunt adulteria; non sufficiunt homicidia; non sufficiunt deniq; cuncta ista, etsi atrocitate inhumanissima, re tamen ipsa ad humanas iniurias pertinentia, nisi blasphemia furiosarum mentium manus inijciant etiam in Deum. Posuerunt enim, sicut de impijs scriptum est, in calum os suum, & lingua eorum transiit super terram, & dixerunt: Quomodo scit Deus, & si est scientia in excelsis? Et illud: Non videbit, nec intelliget Deus Iacob.

Eiuscemodi scelera, sine numero, sine mensura, sine fine increuerunt. Pauci sunt, qui non aliquando ad eorum cumulum aliquid adjiciant. Singulis diebus, immò singulis horis, execrationum, imprecationum, juramentorum, blasphemiarum millena millia contra Deum ascendunt. Si igitur magistratibus constat, quàm furiosa insania hæc flagitia regnent, nec tamen pœnis coercerent; si parentes faciunt, liberi discunt; si paruuli cum lacte materno assuescunt blasphemias, quas non intelligunt, ructare; quis non miretur Numinis immensam bonitatem, & longanimitatem, qua ad pœnitentiam hos peccatores inuitat? quis non obstupescat, Deum toties, & tam grauitè irritatum, non pridem, eluuiò, igne, fame, peste, bello, Mundum perdidisse? Quid si ipsi, quorum esset blasphemos punire, sint blasphemij? Nec dubium est, maiorem hominum sæcularium partem esse, qui plus sæpiusque blasphement, quàm orent. Sunt quidem pij, sunt, qui multum orant pro populo, pro Principe, pro tota communitate, sed inter tot diras cogitationes, inter omnia sacra execrationibus inserta, non facillè possunt etiam iustorum orationes ad Deum ascendere. Maior est blasphemantium, quàm precantium clamor: fortior impetus multitudinis, quàm paucitatis. Esto probi pro se exaudiuntur, haud tamen, nisi difficulter, veniam tot impijs exorant. Qua de causa etiam Abraham cessauit orare pro Sodomitis, post. Geni. 18. quam intellexit nimium apud eos esse numerum improborum. Vnus edificans, & alter destruens, quid prodest illis nisi labor? Vnus orans, & vnus maledicens: cuius vocem exaudiet Dominus? Multas passi sumus, vel per insolentiam militum, vel per arma hostium, magnasque calamitates, nondum tamen tam atrocia, quàm homines sibi metipsis imprecantur, & huc vsque sint imprecati. Quoties

V.

17

X

Geni. 18.

Eccli. 24 18.

Thren, 3. 22.

ties enim pestem, quoties subitanam mortem, quoties sibi inuicem diabolum raptores, & cum temporali aeternam mortem optant? Si votis mortalium Deus annueret, si ad Diras eorum statim fulminaret, vix vllus jam hominum superesset. *Misericordia Domini, quia non sumus consumpti: quia non defecerunt miserationes eius.* Clementia igitur illius laudanda est etiam ab ijs, qui inter medios hostes versantur. Nam dum armis castigat, mitioribus purgat meritos atrociora. Multi hæc fatentur, plurimi agnoscunt, nemo est qui ignoret; cur igitur, quando acerbior provinciam aliquam casus, aut tristior clades affligit, vel atterit, in maledicta, blasphemias, conuitia erumpunt? cur militi, Ducibus, Principibus, hostibus, amicis omnibus dira imprecantur? cur omnes optant e natura rerum eliminatos? ut non iam regna in terris, aut Republica Christiana, sed vestibula Inferorum esse videantur? Omnibus malorum causis irascuntur, præterquam veris, hoc est, vitijs, & sibi ipsis.

VI.

Alia vitia etiam alibi sunt magna, blasphemiarum autem, apud Christianos, maximarum. Quippe hoc malum Christianis, & verum Deum agnoscantibus magis imputatur, immo proprium est. Maledicere enim idolis, & demonibus malis non grande malum: interdum pietas censetur. Si quis apud Hebræos, florente illa Rep. & Ecclesia, vel unicam blasphemiarum vocem protulisset, sine remissione supplicium erat lapidatio, atrox, & diuturnum mortis tormentum. Quid igitur queri potest Christianus, si damna patitur? si exactioibus attenuatur? si opes prædo diripit? si tenui victu degere cogitur? si carcer spoliatum manet, aut exilium? Nondum toto corpore tuber, nec vulnus est: nondum monte lapidum tegitur; & hoc tamen jure supplicium irrogari potuit. Si igitur remedium malis quaerimus, blasphemantes, imprecantes, maledicentes, legum poenis coercendi sunt, ne in medio dolore & lachrymis diuinam iram provocantes plagas nostras exasperemus. Non negligenda cetera remedia, sed hoc imprimis curandum est vitium, quod supplicio suo crescit. Superbia verberibus detumescit: libidines cetera cladibus oppressa mitescunt: ira, clamor, maledicta, blasphemiarum, diræ aduersus augentur; nam ex illis oriuntur; & cum patientia deest, in Dei hominumque contumeliâ erumpunt.

& re.

& velut oleo caminum tribulationis accendunt. Dignus est plagis multis, qui alijs multas imprecatus est. Immo dignus est pati omnia, quæ proximum pati voluit. Hic suam quisque conscientiam conveniat, & si iuste iudicavit, causas & eorum, quæ patitur, & innumerabilium suppliciorum inuenit; neque jam amplius Deum, sed semetipsum accusabit.

C A P V T LXV.

Expositio presentis Ecclesiarum status, ex D. Basilio Casarea Cappadociae Archiepiscopo, re & nomine Magno.

Itulum S. Baslij seruavi, quia satis etiam nostro sæculo congruit. Rem autem ipsam huc apponendam censi, ut appareret, non nos solos tempestate iactari, sed alios quoque olim similes procellas sustinuisse: quod, ut pro exemplo est, ita etiam pro solatio esse potest. Multi enim tempora nostra traducunt, tamquam nimis iniqua, infelicia, calamitosa; quia non considerant vetera vitij deformia, bellis cruenta, elutionibus, siccitatibus, morbis horrida. Hinc clades publicas Ecclesie alij mirantur; aduersis alij nimium dolent; qui scilicet male comparatos habent animos; qui, ut vulgus hominum plerumque solet, sui temporis calamitates maximas esse arbitrantur; non quod ita sit, sed quia sentiuntur acri dolore: illæ prisca autem iucunda curiositate leguntur. Itaque qui in lege Domini non meditantur, qui in charitate radicati non sunt, qui iustitiam Dei perspectam non habent, cladibus publicis & priuatis irascuntur, Deum hominesque accusant. At quorum animos caelestis magister Spiritus Dei instruxit, non mirantur, quasi insolitum, cuius causa sit in abdito, cum in hæc mala conditos homines norint, cum primordio Mundi numquam defuisse meminerint; cum socios ut culparum, ita etiam pœnarum præcessisse viderint; neque dolent, quia virtutis exercitium agnoscunt. Immo Numini non succensendum, sed gratias agendas profitentur, quia benevolentiam paternam in flagellatione suspiciunt; persecutionem & dolores, non pacem & voluptates promitti sibi audierunt, cum Christo nomen, corpus, animam dederunt. Audiamus ergo S. Basilium, & presentis Ecclesiarum status expositionem ex illo intelligamus. Ita enim scribit;

I.

Cui